

Lehet, hogy benőtte a fű. Ha
befalazták, mehetsz tovább,
reménykedve, hogy valahol másutt
újat nyitottak. Új átjárót.
Mert átjárónak, vagyis ajtónak
lennie kell. Ez halálbiztos.

Horváth Sándor Farkas

PASZIÁNSZ

Az egész úgy kezdődött, hogy tél lett. Az Egyetemen dolgoztam akkoriban kézbesítőként. Jobb nem akadt, de nem izgattam magam. Ha kérdezték, hol dolgozom, nyugodtan mondhattam: az Egyetemen. A B. utcában laktam, a piac mögött. Ablakrázó szeleivel könnyen bevette magát ide a hideg. A téren nem voltak fák, se bódék. Csak villamossínek. A lakás egy szobából állt. Virágos tapéta, parkett, öreg fabútorok. Erkölye a térre nézett. Novemberben költöztem fel faluról. Azelőtt nem éltem egyedül. Ez a tél tanított meg rá: becsülni kell, ha az ember nincs egyedül.

Tavasszal könnyű szelek jöttek. Duna-szag, virágok szaga, nevető szoknyák, nyíló teraszok. Délutánonként kiültem a Mese teraszra, kortyoltam a kávé, figyeltem a vonuló lányokat, asszonyokat. A házak tetejéről hűvösen süített le rám a nap.

Céltalan, bohókás életemnek váratlan dolog vetett véget: a 6-os villamos megállójában megszólított egy férfi. Középkorú, borotvált, alacsony, jóképű férfi volt. – Szíveséget kérek – mondta. Elővette cigarettatárcáját, megkínált. Mivel elhárítottam, maga vett ki egy szálát, szájához emelte, és anélkül, hogy meggyújtotta volna, így folytatva: – Talán furcsának találja, amit mondok, de hallgasson végig, ha lehet!

Akcentussal beszélt, nehezen értettem. Az se volt világos, miért engem szemelt ki a járókelők közül. – A lányomról van szó – mondta. – A neve... – Itt elhallgatott. Meggyújtotta a cigarettát, rám nézett, majd folytatta: – A neve Anna.

Úgy mondta, mintha a lány is itt állna valahol. De a villamos már elment, mi voltunk csak a peronon.

Nem tudom, miért hallgattam meg. Talán, mert felkeltette az érdeklődésemet, ahogy a lányról beszélt. Arra kért, menjek el egy bizonyos Jambach Aurélhoz, nézzek a szemébe, és mondjam azt: „Nem veheted el Annát! Anna az enyém, jegyesek vagyunk.” Ekkor – persze – dulakodás támad, de mivel jól megtermett ember vagyok, győztesen kerülök majd ki a harcból, és örökre elrettentem Jambach Aurélt abbéli szándékától, hogy elvegye Annát.

A férfi, ott a 6-os peronján, azt mondta, én vagyok az ideális ember.

– Miért?

– Mert maga képes rá.

Elővett egy papirost, ráírt egy címet.

Jambach Aurél Budán lakott, a János-hegyen. Nagy házuk volt, gyümölcsfákkal, nyírt sövényvel, magától öntöző slauggal. Amikor kijött eléem, ránéztem bosszúsán, elmondtam a mondatot. Mielőtt bármiféle harcra felkészülhettem volna, úgy szájon vágott, hogy bezuhantam a sövény közé.

Hetekkel később levelet kaptam. Egy csekk volt benne. A feladó azt írta mellé a levélkére, minden jól alakult, Jambach úr többé nem jelentkezett. „Köszönjük!”

El is felejtettem volna az esetet, ha azon az esős májusi napon nem állít be hozzám ázottan, vadul villanó tekintetével egy szeplős, vékonyka lány.

Bár esett, meleg volt odakint. Az ablakok kitarva, a párkányon, az erkély korlátján esőcseppek koppantak puhán.

A lány a fotelban ült. Nem tudom, ösztönösen ült-e oda, vagy megérezte, az az én helyem, és ezzel is bosszantani akart, mindenesetre nem tágított, és ettől kicsit ideges lettem.

– Na! – mondta. – Hm.

Vártam, mondjon még valamit, de nem szólt. A szobát vizsgálta, néha engem. Kezdet megszáradni a haja, könnyed hullámot vetve omlott a vállára. Kipirult arcához sehogy sem illett a közönyös arckifejezés.

– Tulajdonképpen kit tisztelhetek benned? – kérdeztem.

Rám se nézett, úgy mondta: – Nem kell, hogy tisztelj!

Cigarettaát kotort elő, meggyújtotta. – Én se tisztellek téged.

Világos beszéd volt. De akkor se tudtam, ki lehet.

– A nevem: Anna – mondta. – Anna. Pataki.

Elpirultam.

– Ismerős ez a név?!

Szerettem volna behunyni a szemem; azt képzelni: esik a hó, és én egyedül állok a homokdombon, otthon, a Szigeten, a faluszélen, ahová – mint az indiánok – álmodni, szellemekkel beszélgetni jártam.

Felnevetett. Bár keserűre vette a figurát, látszott: nagyon szépen tud nevetni.

– Apád – kezdtem bizonytalan hangon –, apád mondta...

– Apám?! – Felállt, kezét csípőre tette. – Apám meghalt. – Megszívta a cigarettát, a hamut a földre szórta. – Tizenhat évvel ezelőtt!

Nem az rendített meg, amit mondott. Inkább a tény, hogy az embernek egy napon meghalhat az apja. Azt hittem, túl vagyok már ezen. Azt hittem, már értem. Nem is zökkentett ki semmi mostanában bárgyú, bizakodó hangulatomból. És akkor jön ez a lány. Egy pillanat alatt elnémul az eső. Nem hallom a villamost, ahogy befordul a térre, nem hallom az autók moráját. Csak apámat látom magam előtt, ahogy jön biciklijén a földek felől...

Kinéztem az ablakon.

– Mi van, a te apád is meghalt? – Visszaült a fotelba, fejét hátrahajította. – Az nem mentség.

Elmagyarázhattam volna, hogyan történt a dolog. De nem volt hozzá erőm. Neki van igaza. Az ember mindenképp hibás.

Nem sok kedvem volt az élethez akkoriban. Pontosabban, lett volna, de nem tudtam, mihez kéne fognom, hol, miért. Erről nem Anna tehetett. Mindig is író akartam lenni. De a novellák, amiket írtam, nem kellettnek a lapoknak. Tanulni nem volt kedvem.

Lehettem volna üzletkötő, de nem voltam elég kommunikatív. Se jó megjelenésű. Az újságkihordást rangon aluli dolognak tekintettem. A gyorséttermekben két perc alatt szédülés fogott el. Anyám küldött néha pénzt, én szerettem volna visszaküldeni neki, mert szegény volt, de nem tettem.

Nyár közepén, egy enyhe, szeles napon, a 6-os megállójában, ahol annak idején minden elkezdődött, megpillantottam Annát. Ő nem ismert meg, csak amikor már ott álltam egészen az orra előtt.

– Á, te vagy az! – mondta.

Virágos ruhát viselt, szandált, farmermellényt. A haja mintha nőtt volna. Arca bar-na volt, szeplői megerősödtek.

– Igaz is, te itt laksz.

– Itt – mondtam –, a sarkon.

A villamos éppen az előbb ment el. Szombat volt, nem kellett tartani a következő érkezésétől.

– Volna kedved egy kávéhoz?

– Nem kávézom – felelte.

Kínéztem az útra. – Tea?

Lábujjhegyre állt, aztán vissza. Mintha balettgyakorlatot hajtana végre. Hullámos haja libbenve követte. – Minek? – Megigazította a ruhája szárán a fodrokat. – Hol?

– Itt – mutattam a tér túlfelére. – Mese terasz. A kedvenc helyem.

Aprókat fordult: jobbra, balra, lábujjhegy: fel-le; megvizsgálta, hol tart a villamos. Mivel sehol se tartott, azt mondta: – Rendben. Egy tea.

A Mese terasz tömve volt. Azért találtunk két helyet. Legnagyobb megdöbbenésem-re Annát ismerték itt: a pincér előre köszönt neki, nevéen szólította. Nekem csak egy biccentés jutott, pedig mindennap lejártam ide.

Éreztem, megint olyasféle lesz a találkozásunk, mint két hónappal azelőtt: szótlán, rövid, de gyönyörű.

A Bartók Béla úton gyér forgalom volt. Csak a buszok csaptak lármát. Füstös kaval-kádjuk ott ment el az orrunk előtt. Most tűnt föl először, milyen zajosak – most, hogy hölgytársaságban voltam.

– Sajnálom – mondtam.

Anna letette a csészét, kérdően nézett rám.

– Sajnálom, az egészset.

Felemelte megint a csészét, kortyolt a teából.

– Azt hittem... Szóval, az apád...

– Nem az apám! – emelte fel a hangját. – Már mondtam egyszer!

– Akkor kicsoda?

Letette a csészét, megigazította ruhája pántját. – Hülye vagy!

Nem értettem, miért mondja ezt. Kortyoltam a teából, néztem a járókelőket.

– ...De örülök, hogy így alakult.

– Komolyan?

– Komolyan. A házasság nem nekem való. Különben meg...

Elhallgatott. Kérdezni akartam valamit, de felállt. Magára kapta a farmermellényt, megköszönte a teát, aztán lelépett a teraszról. Próbáltam utánaszólni, de nem akar-tam ordítózni. Megláttam a pincér nevető arcát, elhallgattam.

A nyár nagy részét a Szigeten töltöttem, északon. Itt nőttem fel. És bár a gyerekkor elszállt, játszótársaim vörös képű, bivaly legények lettek, a Sziget – roskatag háztetőivel, kóbor ebeivel, szélben hajlángó szomorúfüzeivel – ugyanaz maradt nekem.

Vakációmat megszakítva váratlanul Pestre kellett mennem. Ahogy betettem a lábam a lakásba, megcsörrent a telefon. Anna volt.

- Hova – kérdeztem.
- Születésnap partira.
- Hova?
- A János-hegyre.
- Azt hittem, nem jól hallok.
- Ne aggódj, te beszari alak! – A háttérből nevetés hallatszott. – Ennyivel tartozol.

Esős napok jöttek: igazi augusztusi melankólia. Egy órát vártam a Gellért Szálló előtt, átfázva, vizesen. Végül befutott Anna. Egy férfival volt. Fehér garbót viselő, mosolygós ember. „Lányom”-nak szólította Annát, de folyton a nyakába csókolt. „Sorsom kovácsa”, így lettem bemutatva neki.

Beszálltunk a taxiba, elhajtottunk. Az eső egyre csak esett.

Jambach Aurél háza előtt már parkolt néhány autó. A kivilágításban még nagyobbak tűnt minden. A fákon színes égők, a kutyák ugattak, zeneszó hallatszott odabentről.

Legnagyobb meglepetésemre Aurél nem mutatott haragot. Úgy tűnt, nem is emlékszik a történetekre. A teraszon álltunk. Hallgattuk az esőt, figyeltük, ahogy leszáll a sötét a város fölé.

– Fura gyerek vagy te – mondta Aurél. Ugyanolyan akcentusa volt, mint annak a férfinak ott a 6-os peronján fél évvel azelőtt. Meg is mondtam neki.

– Ja, ő az apám.

– Az apád?

– Persze. Szerelmes Annába. – Felhajtotta a maradék italát, behunyta a szemét. – Mint mindenki, aki valaha találkozott vele.

Lehetetlen volt félreértenem a célzást, de nem érdekelt.

– Szóval tudtad, hogy ő küldött ide?

– Rájöttem. De mindegy. Tudod, Anna...

Anna ebben a pillanatban lépett a teraszra. Fehér lepelszerűség volt rajta – már amennyire én a ruhákhoz értem – meg valami nyakék. Feltűnt, mert a taxiban nem ezt viselte. A fehér garbós férfi helyett egy cingár alak állt mögötte a teraszajtónak dőlve.

– Mi van Annával? – kérdezte. Megivott néhány pohár pezsgőt, ettől elvesztette szúrós, kemény modorát.

– Semmi – mondta Aurél. – Éppen az életedet mesélem a fiatalembernek.

Anna hátrafordult, csókot küldött a teraszajtónál várakozó lovagnak, majd visszafordult, és azt mondta halkan: – Te csak ne mesélj rólam semmit! Vagy azt akarod, hogy...

Nem fejezte be. Visszament a házba. Még hallottuk, ahogy felkacag távolodva, dörögő férfihangtól kísérvé.

Hajnaltalban ráztak fel. Egy pamlagon aludtam. A fehér garbós férfi hajolt fölem. – Itt a taxi – mondta –, gyere!

Feltápázkodtam. Cigarettafüst, üvegek. A teraszon halkan szólt a magnó. Hallottam Anna hangját valahol.

– Elaludt?

Megfordultam. A sötétben egy kalapos ember állt. Megismételte a kérdést.

– Azt hiszem – feleltem.

Közelebb jött, levette a kalapját. Felismertem. Aurél apja volt.

Ősszel sokat láttam Annát. Felhívott, mentem. Felhívtam, azt mondta, meglátjuk. Aztán visszahívott: oké, találkozhatunk. Teljesen belehabarodtam.

Egyszer elvitt lovagolni valami Pest környéki faluba. Ez volt az első alkalom, hogy teljesen egyedül voltunk. Nem jött senki, hogy férfias mosolyát Annára szegezze, és azt mondja: „Gyere, kicsim, lefoglaltam az asztalt!” Vagy: „Mozgás, Anna, ne várassuk Sárossyékát!”

Csak ő meg én.

És a ló. Először egyáltalán nem tudtam felmászni rá. Nem vagyok ügyetlen ember, de valahogy nem ment. Anna kacagott. Amikor aztán felkászálódtam a hátára, nem akart elindulni velem. Később meg úgy ügetett, azt hittem, lefordulok róla. Anna azt mondta, muszáj lovagolnom, ha el akarom kísérni Dél-Amerikába.

– Lóháton fogunk közlekedni!

– Dél-Amerikában?

– Mi van? Miért nézel így? Hát olyan nagy dolog az: lovagolni?

– Nem tudtam, hogy oda készülünk. Már mint Dél-Amerikába.

Lovaglás után beültünk egy kocsmában a Duna-parton. Anna teát ivott rummal. Az ő kocsijával voltunk. Nekem még nem volt jogosítványom.

Beszálltunk a kocsiba, beindította a motort. De nem tudta egyesbe tenni valamiért. Rendesen berúgtunk. A kocsi hörgött, nem indult. Kiszálltunk. Anna azt mondta, felhívja egy barátját, ő majd értünk jön. Ezt akartam elkerülni. De akárhogy biztattam, menjünk vonattal, hallani sem akart róla. „Mindjárt itt lesz Péter – ismételtette –, hazavisz minket.”

Eljött a pillanat, amikor meg kellett mondanom, mit érzek iránta. Nem érdekes, hogyan reagál majd. El akartam neki mondani. De Péter túl hamar befutott.

Az Egyetemről el kellett jönnöm. Túl sokat lógtam. A főnököm azt mondta, ilyen mentalitással sehol nem találok munkát. Mondtam neki, talán így lesz a legjobb. Egy ifjúsági magazin leköszölte a novellámat – egy bokszoló barátomról írtam. A szerkesztő azt mondta, van stílusom. Azt is mondta, talán nem az írás az én pályám, de van stílusom. Az egész hónapot euforikus mámorban éltem át. Egy hang azt mondogatta – ha éppen nem füttyörészett a fülemben –: „Öreg, neked van stílusod!”

Anna esküvőjéről véletlenül szereztem tudomást. Még az Egyetemen hallottam az utolsó napokban. Az egyik professzor ismerte a vőlegényt. „Atyai barátja” volt. Zimmermann Péter, fogorvos, „fiatal, szépreményű” ember. Ismertem én is. Ő vitt haza minket a Duna-partról ezüstszínű, öreg Alfa Romeóján. Bántott a dolog. De aztán, amikor ifjabb Jambach Auréllal összefutottam a Feneketlen-tó vendéglőjében, megnyugodtam. Ő mesélte el, milyen „vicc” történt. Anna ugyanis nem ment el a templomba. Két órán át várták. Végül elment, de utcai ruhában. Azt mondta a papnak, sajnálja, meggondolta magát. Péterrel nem beszélt. A fiú családja megdöbbenve, megszégyenülve állt a padok előtt.

Ősz vége felé felhívott. Sietősnek tűnt a hangja a telefonban. Azt mondta, találkozunk kell. A Corvin mozi hallját beszéltek meg. Gondoltam, ha más nem, egy film majd felvidítja. De nem volt kedve hozzá.

– Na, ide figyelj – mondta. – Egy hétre elutazom. Almádiba. Tudod, a Balatonhoz. Azt akarom, hogy gyere velem.

Meglepett.

– Így, hirtelen? – kérdeztem.

– Igen, a francba! Így, hirtelen.

– Nincs pénzem – mondtam.

– Semmi?

– Valami van. Egy kevés. Nagyon kevés.

– Elég lesz.

Találtam állást korrektori munkakörben. Nem nagy ugrás, de jobb, mint a semmi. Szerveződött végre a zenekarom is. Szaxofonoztam egy ideje. Mindezek ellenére igent mondtam Annának. Úgy volt, másnap indulunk. Vonattal, mert az olcsóbb. De telefonált, hogy egy napot csúszik a dolog. – Ne aggódj! – mondta. – Boldogok leszünk!

Borongós volt az ősz. Nem volt hideg, a fák levelei sokáig tartották magukat, de a nap nemigen sütt. Úgy képzeltem, Skóciában lehet még ilyen idő.

Másfél óra vonatkozás után megérkeztünk Almádiba. Kihalt volt a város. A Balaton szürkéskéken csapkodta a parti köveket. A vitorlások már bakjaikon álltak, kint a gyepen.

Egy villaféleségben volt lefoglalt szobánk. Nem tudom, honnan szerezte Anna, ki fizette neki. Anyagi helyzetéről sosem nyilatkozott.

Két ágy volt a szobában egymással szemben. Szekrény, íróasztal, fotelok. Kellemes szoba. Ablaka a tóra nézett.

– Jól megleszünk, Dodó!

Az igazi nevem Dénes, de Anna csak Dodónak hívott. Én utáltam, de neki így tetszett. – Itt aztán senki nem zavar. Írhatnál is!

Nem tudom, honnan szedte, hogy írok. Én biztosan nem mondtam el neki. Úgy éreztem, rossz pont volna a szemében.

– Írhatnál valamit, mondjuk... – levette a pulóverét, az ablakhoz sétált; karcsú vállát beborította barnásvörös haja – ...mondjuk rólam. – Kitérta az ablakot, behunyta a szemét. – Rólam valamit...

Megvontam a vállam. Amióta ismertem, szüntelenül róla írtam.

– Édes Dodó! – eljött az ablaktól, leült az egyik fotelba. – Édes, hülye Dodó!

Este kísértünk a mólóra. Szeles idő volt. Anna haja vadul lobogott a dzsekije fölött. A nádas zúgott, a horgászok felszerelésüket pakolták össze. Csak egy férfi maradt kint táborlámpájával éjszakára is. A déli part fényei halványan ragyogtak odaát. A három szálloda Siófokon alig vált ki a sötétből.

– Te képes volnál egyvalakit szeretni egész életedben?

A móló korlátjának dőlve figyeltük a vizet.

– Nem tudom – mondtam.

Meg voltam győződve róla, Annát képes volnék, de nem akartam mondani.

– Azt hiszem, én sem. – Szomorúan nézett rám. – A mi hibánk.

Közelebb húztam, megsimogattam. – Ugyan. Biztos akad valaki...

– Nem, nem. És tudod, mit? Nem kell. Jó így!

Pördült egyet. – Hát nem jó így nekünk?!

Séta után beültünk a panzió bárjába. Rajtunk kívül egy idős hölgy lakott még itt. Állítólag panziókban élte le az egész életét. Napbarnított, festett hajú, komoly asszony, túl a hetvenen.

Anna bacardit ivott, én sört. Az ital erőszakossá tett, és nem is akartam nagy szám-lát csinálni. Bár Anna biztosított, az anyagiak rendezve vannak, voltak kétségeim.

– Mihez lenne most kedved leginkább? – kérdezte az asztallapot simogatva.

Ismertem jól ezt a kérdést. Nem szerettem. Önbecsapás. Vagy inkább: önámítás. Nem tartozom azok közé, akik hisznek benne: azt tehetik ezen a világon, amihez kedvük van.

Anna csalódottan pillantott rám.

– Most éppen azt teszem – mondtam végül –, amit a legjobban szeretek.

– Pizkos alkoholistát!

– Nem – mondtam. Felhajtottam a pohár alján rekedt sört, ami inkább hab volt, olyan is lett a szám, de nem zavart – ...nem inni. Veled lenni, Anna.

Az öreg hölgy a társalgóban pasziánszozott. Nagyokat ásított már ő is. A bárban egy lámpa égett csak, a mi asztalunk fölött. A pincér – fiatal, kövér képű fiú – valami sportcsatornát nézett a tévében. Odakint villámlott, fújt a szél veszettül. Szerettem volna, ha ez a pillanat tovább tart, de tudtam, Anna mindjárt bejelent: fáradt, menjünk aludni.

Másnap korán keltünk. Másszunk fel az Aurora Szálló tetejére, mondta, és készítsünk fényképeket.

– A tóról?

– Dehogy. A semmiről. A cipődről. „Cipő száz méterrel a tó felett.” A művészet! – Fuldoklott a nevetéstől.

Napos időre keltünk, teljesen váratlanul. Vidáman ballagtunk a városközpont felé.

A nyári forgatagra, amely egy üdülővároshoz méltón az idők kezdete óta zsi bong a forró napokon, most csak két félig letépett, megfakult óriásplakát emlékeztetett. Koncerteket, programokat hirdettek. Már képeikben, szövegük megfogalmazásában is izgalmat fejeztek ki. Gyors, forró, diszkólampás esték ígérete. Szánalmas volt a néptelen, szeles, sárgás avarral behintett utcán látni mindezt.

Egy évvel később jártam itt. Sofőr voltam akkor. Az ezredest fuvaroztam ide Szolnokról. Rövidre nyírt, engedelmeskedő alak. Ez voltam. Sehogy sem értem, hogyan változhat ekkorát az ember. Anna rám sem ismert volna, ha így lát meg valahol... Vékony, nagyszájú, szeplős, szélfúttá lány. A vállamig ért. Folyton sós pálcikát rágott. „...Mert engem sodor a szél.” Így mondta. Nem volt „végzettsége”, sem „életcélja”. Kora meghatározhatatlan. Valahol tizennyolc és huszonnyolc között. Argentínába vágott. Nem is jó szó az, hogy vágott. Egyszerűen így határozott. „Ott fogok élni”, szögezte le. Aki ismerte, tudta, csak idő kérdése. Egyszer megpendítette, szeretne színészkedni is. Esetleg galériát vezetni Budán. Imádták a képeket. Budáért meg – számomra érthetetlen módon –, mintha egy letűnt kor utolsó, harisnyakötős mohikánja volna, szó szerint boldult.

Istenem – tűnődtem, lassan haladva a városon át, katonához méltón: hunyorogva a kormánykerék mögött –, miért engedtem el...!

Anna szerint az Aurora Szálló tetejét kilátóként lehet használni. Nem kell vendégnek lenni ahhoz, hogy felmehessen oda az ember. Felmentünk. Az egész Balaton, mármint a keleti medence, ott ragyogott a napfényben a szemünk előtt.

– Ezért érdemes volt a világra jönni! – mondta komolykodó hangon.

Bólintottam.

– Látod, milyen egyszerű!

Láttam. Bár az motoszkaált bennem: ahhoz, hogy itt legyünk, és Anna ezt mondhasa, nekem le kellett mondanom egy jó állásról, maradék pénzemhez nyúlnom, és ki tudja, tőle milyen áldozatokat kívánt – de lényegében egyetértettem vele.

Délután távirata érkezett. Nem mondta meg, mi áll benne.

Amikor visszajöttünk a partról, ahol megetettük a hattűkat, a recepciós szólt, valaki vár rá a hallban. Beültem a bárba, sört kértem. Néhány perc múlva Anna lépett elő a boltívek alól oldalán idősebb Jambach Auréllal.

– Mi már ismerjük egymást! – szólított meg a férfi.

Megszorítottam a felém nyújtott kezét.

– Iszik valamit?

Mutattam: van italom.

– Én gint kérek – ült le mellém Jambach úr, megvárva persze illedelmesen, hogy előbb Anna foglaljon helyet. – Te, drágaságom?

– Amaretto.

A pincérfiú, bár messze állt tőlünk, mindent kiválóan értett, és már hozta is az italt.

– Távol a világ zajától! – mondta a férfi halkán, kedélyesen.

Anna elmosolyodott. Nem értettem, miért mosolyog ilyen bárgyúságon.

Egész éjszaka esett. Anna szótlánul hevert az ágyban a kislámpa fényénél. Magazinját lapozgatta, cigarettázott. Idősebb Jambach Aurél látogatása visszazökkentette kettőnk kapcsolatát régebbi, távolságtartó keretei közé.

Esős, viharos napok köszöntöttek be. Anna továbbra is az ágyban hevert. Olvasgatt, bámult maga elé. Dühbe jöttem. – Egy szavadba kerül – mondtam –, és elintéztem az „öreget”!

– Nem érdekes. – Elnyomta a cigarettát, elővette az ágy alól a magazinját. – Bármikor kirúgom. – Belenézett az újságba, felállt, felkapta a fésűt az asztról, kifésülte a haját lassan, alaposan – megvizsgálta magát az asztali tükörben. – Mondhat, amit akar, nem érdekel!

Leült a fotelba, szemben az ablakkal. Mutatta, adjam oda a magazint. Fanyalogva nézte a képeket.

Rágyújtottunk két marihuánás cigarettára. Eszembe jutott az az este, amikor Annával szórakozni mentünk. Bejártuk egész Pestet. Bárok, diszkók, pinceklub. Mindenki azt hitte, a nőm. Ismerték az összes helyen. Legjobban a kidobófiúkkal éreztük magunkat. Ezek a hatalmas, rövidre nyírt srácok hajnalra teljesen kikeltek magukból. A buli vége felé örült, felszabadult humor szállta meg őket. Még akkor is, ha történetesen nem voltak humoros emberek. Ha ez a vidámság hatalmas testi erővel párosul, mindig történik valami. Valami, ami akkor – főleg a nőknek – imponál. Anna olyankor volt igazán elemében, ha felmehetett a táncoslányoknak fenntartott ketrecek valamelyikébe, és ott tombolhatott a hajnalra rendszerint bekeményedett technozenére. Azon az estén megcsókoltam. Először nem értette. El is akart tolni. Aztán hagyta. Csókolóztunk percekig át.

- Most jó.
- Nekem is.
- Miért kell ehhez fű?

Megvontam a vállam. – Nem tudom. Talán nem kell.

Szívtá a cigarettavéget, orrában tartotta a füstöt. – Nekem kell. – Behunyta a szemét, hátradőlt. Ilyen vagyok.

Sötét lett. Nem gyújtottuk fel a villanyokat. Ültünk a sötétben.

– Ilyen vagy! – mondtam. – Egy utolsó!

– Az. Egy utolsó!

Váratlanul, elvéve a dolog tréfás élet, hozzátette: – Egy utolsó kurva.

Anna volt az egyetlen barátom, ismerősöm azóta, hogy Budapestre kerültem. Nem mintha annyira vágytam volna társaságra, megvoltam egyedül. De néha jól jön valaki, akitől megkérdezheti az ember, mire gondol, vagy: volna-e kedve egy sajtburgerhez.

Apám halála óta megváltoztak a dolgok. Ha sokáig magamra maradtam, elfogott a rémület. Anyámhoz nem menekülhettem. Ő messze lakott, és nem értett meg engem.

Az utolsó napon vitorlázni mentünk. Egyetlen hajó volt még vízen arrafelé. Úgy hívták: a Tengerész. Az egy túrajolle. Huszonöt láb hosszú, svertes, gyors hajó. A tulajdonos megszállott ember. Ismerte Annát valahonnan.

Beszálltunk, csomagunkat bedobáltuk a kajütbe. Hálósákok, vitorlászákok, konzervek, kötelek, mentőmellények közé. Jenő, a tulajdonos whiskyt ivott műanyag pohárból. Kemény szél fújt, sütött a nap. A hajó oldalát hullámok csapkodták már itt a mólónál is.

Anna bekente az orrát napolajjal, szemüveget vett elő. Jenő élénken figyelte.

– Átmegyünk Fokra – mondta.

S ezen azt kellett érteni: Siófokra. Déli part, tizennégy kilométer, nyílt vízen.

– Minek? – kérdeztem.

Megvető pillantások szegeződtek rám.

Jenő felhúzta a nagyvitorlát. A bum-rudat, amely az árbocra merőleges tartóelemként foglalja keretbe a vásznat, a hozzá tartozó kötélzettel feszesre húzva vagy lazára engedve – a szél irányának, erejének megfelelően –, még nem engedte le végső állásába. Srégen felfelé mutatott, az ég felé, az árbocból kiindulva, a kormányállás fölé.

Anna kilibbent a móló szélére, elkötötte a kikötőkötelet; kezében tartva várta Jenő utasítását, mikor lépjen vele vissza a bordra, hogy a hajó, lazán fogva be a délkeleti szelet, kicsorogjon a kikötő vizeiről a nyílt, háborgó tóközép felé.

Elhagytuk a partot. A hajó dőlt, a hullámok felcsaptak a tatra. A Balaton színe zöldesszürkére váltott, koszos felhők jöttek. Anna Martinit szopogatott, Jenő valami történetet mesélt viharkabátja kapucniája alól. Én keményen markoltam a kezembe adott kötelet.

Amikor eleredt az eső, Jenő abbahagyta a csevegést. Körbenézett a vízen. Arra kérte Annát, hozzon ki neki egy kis whiskyt. Anna bement a kajütbe.

– Szar idő van!

Bólintottam.

– Csak fel ne támadjon a szél!

Furcsálltam, hogy ezt mondja. A vitorlák, úgy éreztem, mindjárt elszakadnak az erősödő befúvásoktól, a hullámok taraja haragosan csattant mindenütt. A Tengerész jégtörő hajóként vágott a habokba.

Nemsokára már zuhogott. A kötelek sípoltak, csattogtak az árbochoz verődve.

– Vegyétek fel a mellényeket! – mondta Jenő.

Anna meg sem mozdult.

– Tényleg – mondta komolyan Jenő –, vedd fel, kicsim. Maga is!

Felvettük. Bár éreztem, Annának ez is csak a játék része, cseppet sem aggódott a viharos, fekete ég alatt, féltem, nehogy pánikba essen valahogy. A hajó annyira megdőlt, hogy oldalt már-már becsorgott a víz. A hullámvölgyekben meg mintha sziklához ütődött volna a hajófenék. Jenő azt mondta, lehet, majd lapátolnom kell egy kis vizet.

– Semmiség. Csak tudja, a ragasztás... nem jó, ha a kajüt vizes.

Az egyik tárolórekeszben volt az erre a célra kitalált eszköz, egy szeneslapát-féleség. Bementem a kabinba, felszedtem a padlót. Tizenöt centi víz állt mindenütt.

Anna élvezte a dolgot. Szeretett volna fényképeket csinálni, de Jenő – és ez volt az első komoly, aggodalomra okot adó jel – ráripakodott. – Nincs fénykép. Hülye tyúk! – Lazábbra engedte a nagyvitorla behúzókötelét – a fokvitorlát már leszedtük, ebből a nagyból is betekertünk (a reffelésnek nevezett művelet), hogy ne fogjon akkora felületet a szél –, és többet, azt hiszem, meg se szólalt a nyílt vízen.

Feltámadt hát a szél, az ő szavaival élve, az ég dörgött, az eső vadul kopogott a taton, a kezünkön, a combunkon, a hajó hánykolódott a méteres hullámok között, nyikorogva, reccsenve, olyan érzést keltve bennem, mintha a következő pillanatban végképp össze akarna törni.

A síófoki part már ott volt előttünk néhány kilométernyire. A hideg víz az arcunkba csapott, a hullámvölgyekben oda-odakoppant a hajó. Végül megértettem én is: a déli parton van, ahol egy, másfél méter mély a víz. Mármost, ha a hullámok egy méterre rúgnak, völgyeik is majdnem akkorák – a mi túrajollénk merülése szintén egy méter körül járhatott; összeadva meg kivonva ezt a sok egy métert, arra a következtetésre juthat az ember: ha nincs szerencséje, a teknő bizony – ebben az időben – könnyen odakozmál.

A délkeleti szél délire váltott. Egyenesen a kikötő felől fújt. Tízpercenként mentem a kabinba vizet merni. Jenő felhúzta a svertet, nehogy eltörjön, ha leér a homokos fenékre, vagy belefűrődjön; így viszont irányíthatatlanná vált a Tengerész. Úgy megdőlt, hogy Anna is felsikoltott – vissza kellett engedni belőle. Éreztem, Isten kezében vagyunk. Nem nagyon hittem Istenben akkoriban, mégis ezt éreztem.

Egy percre meg kellett fognom a kormányt. Jenő bemászott a kajütbe. Alig bírtam tartani a rudat. Az volt a technika, ha jön egy pöff, engedni kell a nagyvitorlán, hagyani, hogy szél felé forduljon a hajó, egészen addig, amíg a vászon lobogni kezd, akkor el lehet kezdeni visszakormányozni a menetirány felé. Negyedszélben voltunk. Ha mindent elsőprő lökés érne minket, nincs más – értettem meg végre –, szélbe kell állítani a Tengerészt, azaz: orrát teljesen a szélirány felé kalauzolni. Ilyenkor ijesztően lobogni, csattogni kezd minden, de talán elkerülhető a borulás.

Jenő előkerült. Fehér, kopott-foszlott mentőmellény volt rajta. Kérdően néztem rá. Vállvonogatással felelt.

Vacogtunk mindannyian. Cipőnk, ruhánk tocsogott a vízben. Meg akartam kérdezni Annát, bírja-e még, amikor különös hang hallatszott odafentről. Mintha valaki felhúzna egy cipzárt. Halkan, diszkrétén. A nagyvitorla két darabja egymástól függetlenül örült lobogásba kezdett. Szakadásnak nyoma sem volt. A vihar pontosabb munkát végzett, mint bármelyik szabó. Felugrottam. Jenő mutatta, szedjem le a rongyokat.

Megengedte a felhúzókötelet, szélbe állította a hajót. Ahogy ránéztem, ott, a viharos, tajtékzó vízen, láttam: ő is Isten szőrös kezére gondol.

És akkor elállt az eső. A szél enyhült, a felhők felszakadoztak. A pára – amelyről azt mesélték, mindennél veszélyesebb: borulás esetén, ha viharban vízbe kerül az ember, a tó fölött lebegő oxigénhiányos pára fojtja meg –, szóval a pára is feloszlott, megpillantottuk a főmólót, a kikötő kapuját. Mint a nyári vihar, egyszer csak abbamaradt az egész. Fokvitorlával lavíroztunk megmenekülésünk, az ígéret földje felé.

Mire partot értünk, kisütött a nap. Fújt még a szél, de a halál szagát messzire röpítette már. Lehúztuk a vitorlát, kitergettük a gyepen. Anna odajött hozzám, arcon csókolt. Jenő nem szólt egy szót sem. A köteleket tisztázta. Csak úgy öntötte magába narancssárga műanyag pohárkájából a whiskyt.

Komor, esős időre érkezünk haza. A pesti házak – ablakaikban sárgás, gyöngye fénnel – szürkén, vizesen figyelték az estét. Elkísértem Annát Váci utcai lakásába. Nem sokat volt itt, nem szerette. Kis lakás, elegáns, jól felszerelt. Ifjú házasoknak való. Megkínált teával, kókuszos süteménnyel. Szerettem volna rákérdezni, maradhatok-e éjszakára, de nem mertem. Éjfél felé búcsúztunk el.

– Akkor kezdjünk ezzel!

– Túl lassú.

– A legjobb számunk – erősködött Mezei –, kezdjünk ezzel!

– Marha!

– Igaza van – szólt közbe a Kicsi –, a legjobb számunk.

Kopogó léptekre lettem figyelmes. – Dénes! Hé! – Az öreg portás, kezében a macská-jával, lassan, cammogva közeledett felénk. – Dénes, fiam! Keresik!

A nagyteremből nyíló folyosó végén volt a portásfülke. Iványi úr, a délelőtti portás azt mondta, ott várnak rám. A műsorrendről beszéltünk éppen. Délelőttre kaptuk meg a termet: mérgeződtem, amiért félbe kell hagyni a megbeszélést.

Az üvegablak mögül Anna integetett. Bó szoknyát viselt, világos inget, pántos, nyári cipőt.

– Szükségem van rád! – mondta.

Hátranéztem. Iványi úr akkor fordult be a folyosóra.

– Szükségem, érted?!

Nem volt kifestve. Nyáriasan öltözött fel. Október utolsó napja volt, szeles idő.

– Ezt – mutatott a lába előtt heverő hatalmas, kartonpapírba süllyesztett valamire – el kell vinnünk!

– Hová?

– A Villányi útra.

Beszóltam a fiúknak, folytassák nélkülem, dolgom akadt.

Kifelé menet Anna megkérdezte, igaz-e, hogy itt játszunk majd esténként ebben a klubban.

Bólintottam.

Közölte, meghallgatna egyszer.

A nagy, fehér épület ott állt a fák között. Anna haladt elöl, én mögöttem. Szűk folyosók, zöld falak, üvegajtónak nyomott álmos gyerekarok. Anna papírt szorongatott a kezében: III. e, 214-es szoba.

Odafent az ablakok remegtek a szélben. Villany nem égett.

Miután benyitottunk egy ajtón, mutatta, tegye le a csomagot valahová. A szobában nem voltak elhúzva a függönyök, vékony résen hatolt csak be a fény. Húgyszag, hideg. A fal mentén négy ágy: kettő kettő egymással szemben. Anna rágyújtott. Miután szeme megszokta a homályt, odasétált az egyik ágyhoz, kivette a szájából a cigit, és az ágyban fekvő tizenkétéves-forma gyerek lebiggyedt ajkára tette.

– Szívjad! – mondta neki.

Én a sarokban álltam, behunytam a szemem.

Arra nyitottam ki, hogy valaki elhúzza a függönyt. De nem sikerült neki, megakadt a csigasor. Barna hajú, aprócska lány állt ott tanácstalanul, a függöny végét markolászva. Pizsamában, vékony mandulaszemmel.

Anna mutatta, hozzam közelebb a csomagot. Elővette táskájából a bicskát, felvágta a kartont. Kitett az ágyra néhány holmit. Csokoládé, újság, zokni... A többit nem ismertem fel.

A fiú az ágyban szívta a cigarettát. Testének domborultából, ahogy kirajzolódott a takaró alatt, megállapíthattam, hiányzik az egyik lába. Szemüvege a kredencen hevert. Nagy füle volt, szép metszésű orra. Anna odahajolt hozzá, a fülébe súgott valamit. A harmadik ágy felől nyöszörgő hang jött felénk.

– Na. Legyél jó.

– Jó.

– Mit hozzak?

– Mikor?

– Hát – Anna megvakarta a kézfejét. – Majd. Na, monddjad, öcsi!

– Semmit.

– Ne idegesíts!

A gyerek köhögni kezdett.

– Mi van, kicsim?

A fiú nem felelt, abbahagyta a köhögést.

– Szóval – kérdezte újra Anna –, mit kérsz?

A fiú rám nézett szürkés szemével. – Azt – mondta.

Megijedtem.

– Mi az, hogy azt?

A fiú engem bámult. Anna is rám nézett.

– Azt – mondta a gyerek csökönyös mélabúval, és közben a kezemre mutatott.

Két fagolyócskát tartottam a markomban. Apró, faragott fagolyók voltak. Nem is tűnt fel, hogy kivettem őket az ingem zsebéből, és egy ideje a tenyeremben forgatva játszottam velük.

– Jó. Hozok majd.

A gyerek rácsapott a kezemre. – Azt! – mondta keményen.

A vásárban vettem őket őszi elején, a Szigeten. Anna megfogta a kezem, kivette belőle a golyókat. – Légy jó, öcsi! – mondta. Felállt, intett, keljek fel én is, megyünk.

Amikor kiléptünk az ajtón, belebotlottunk a fehér ruhás nőbe.

– Mit keres maga itt? – mordult Annára.

– Semmit. Benéztem.

A nő mindkettőnket végigmért, aztán kijelentette: – Idegenek ide nem jöhetnek be csak úgy. De ezt nagyon jól tudja!

Anna megvonta a vállát.

– Kértem már, ne jöjjön. Nem tesz jót, ha jön!

Közbe akartam szólni, de nem tudtam, mit kéne mondanom.

– Akkor jövök, amikor akarok.

– Majd meglátjuk!

Nagydarab nő volt, ősz hajú. Kreol arcán a bőr keményen feszült.

– Az öcsémről van szó, a francba is! – emelte fel Anna a hangját.

A fehér ruhás nő elfordult, benyitott az ajtón. Még hallottuk a lépcsőről, ahogy üvöltözni kezd a bentiekkel.

A következő napokban Anna nem jelentkezett. Nem járt le kávézni a Mozartba. Ha hívtam, az üzenetrögzítő felelt.

Búskomor napjaimból váratlan telefon ébresztett fel. Egy jó nevű újság szerkesztője hívott. Azt mondta, olvasta írásomat egy ifjúsági lapban. „Van stílusod”, mondta. „Írjál nekünk!” Kritikákat kellett írnom új magyar könyvekről. Nem volt könnyű munka. De én oszthattam be az időmet, ami, megtanultam, sokat jelent. Végül ezt is abba kellett hagynom. Megjött a behívóm.

– Katona leszel?

– Az – feleltem. – Harckocsisofőr vagy mi.

Anyám összecsapta a kezét. – Mi lesz ott veled?!

– Mi lenne? Semmi.

Akkoriban hallottam azt a képtelen történetet, hogy Anna valóban idősb Jambach Aurél lánya, és testvére a fiatalabb Jambach Aurélnak. Örökbe fogadott gyerek. Azt is igaznak vélték, hogy apa és fia egyaránt bolondult a lányért. De idősb Jambach Aurél sosem tudatta ezt. A háttérben maradt. Ha a lány megbotlott valahol, mindig ő segítette fel. De a lány – azt mesélték – megvetette. Nem tudom.

Többé nem láttam Annát. A Váci utcában azt mondták, elköltözött. Egy ismerőse azt bizonygatta, külföldre ment. „Mint a költöző madár, melegebb vidékre.” Kutattam, nyomoztam utána, mindhiába. Idősb Jambach Aurélt láttam egyszer valamelyik bevásárlóközpont gyorséttermében. Akkor sietnem kellett, nem álltam meg üdvözölni őt.

Tél lett megint. Eljöttek a kemény, ablakrázó szelek.

Bevonulás előtt, egy pénteki napon csomagom érkezett. Apró csomag sárga papírban. Feladó nem volt rajta. A kis doboz börtököt rejtett. Benne: pakli kártya.

Amikor Annával Almádiban voltunk, asztalszomszédunk, az előkelő, idős hölgy folyton pasziánszt játszott. Mondtam Annának, ez tetszik nekem. Mert hát a pasziánsz szó franciául türelmet jelent, és az nekem nincs, viszont sokat vagyok egyedül. „Duplán jót tenne az ilyen”, mondtam. „Lefoglalna magányos perceimben, és egy kis türelmet is nevelne belém.”

Fogtam a kártyát, betettem a zsákba, az ingek közé. Jól jöhet a seregben. Fél négykor ment a vonatom Szolnokra. Volt még másfél órám az indulásig.